

overalt er skeet, hvor saadanne Udvidelser have fundet Sted, og udføre Foretagendet efter en forudlagt Plan. Her er der ikke alene Tale om at tilvejebringe det, som er nødvendigt for at skaffe funde og ordentlige Boliger, men efter Bessaffenheden af det Terrain, der ligger udenfor Befæstningen i uregelmæssige Zigzag, at forebygge den uordentlige Tilstand, der vilde fremkomme, hvis ikke Udvidelsen foretages efter en forudlagt Plan. At dette er et Tilfælde, hvor Almeenvellet kræver, at en saadan Dispositioneret gjøres gjældende, forekommer mig indlysende og den kan saameget besbedre gjøres gjældende, som det er ligeoverfor Eiendomme, der i Aarhundreder have savnet Ret til Behyggelse. Det er vel saa, at man i en vis Periode er gaaet noget uregelmæssigt tilværks med at meddele Bevillinger til at bygge, men derfor maa Staten jo nu ogsaa høde derved, at den maa betale desmere ved Expropriationen. Men der er ikke den mindste Anledning til at skænke enkelte Private den meget bethdelige Difference, der er imellem, hvad de have kjøbt og besiddet, og Eiendommenes Byggeværki.

Ligeoverfor den høiterede sidste Taler skal jeg kun bemærke, at ligesaa megen Vægt, jeg lægger paa hans Ord, ihvorvel den Stilling, han har indtaget til Sagen, har overrasket mig, ligesaa liden Vægt lægger jeg paa saadanne Protester, som dem, han har henledet Opmærksomheden paa. Der er protesteret i mange Retninger — vi er et protestantisk Folk — og der har været protesteret i en lang Aar-række. Nu, jeg finder det ganske naturligt, vilde maaffee selv have tilraadet Vedkommende, naar de staae ligeoverfor Spørgsmaalet om en Expropriation af deres Eiendomme, at protestere; men det er dog for mig et stort Spørgsmaal, om der ikke skulde være grumme Mange, der ligesaa gjerne tage imod Vederlag i Penge, naar det bliver beregnet saaledes, som det af den sidste ærede Taler blev indrømmet, at det vil blive, og som jeg tillod mig under 1ste Behandling at paavise, er udover, hvad der kan fordres. Jeg har forøvrigt selv været udsæet til Bunderingsmand ved Expropriation af en Veilinie, hvor alle Vedkommende mødte og protesterede og sagde, at deres Eiendomme

bleve øbelagte. Man sagde da til dem: „vel, saa vælg vi en anden Veilinie“, men da de nu saae, at man havde i Sinde at expropriere paa et andet Sted, indsaandt de sig atter, og det var da saa langt fra, at de anførte Noget om, at deres Eiendomme vilde blive øbelagte ved Expropriationen, at de endog saa tilbød den ganske gratis, ja vilde endog give Penge til.

Carlsen: Jeg har nogen Betænkelse ved, om det er grundlovmæssigt at give Regjeringen en saadan Bemyndigelse, som her forlanges, før det er afgjort, hvorvidt Almeenvellet kræver en saadan Expropriation. Naar det her i Paragraphen siges: „Regjeringen bemyndiges til paa Mornarchiets Begne at expropriere o. s. v.“, saa bliver jo dette Spørgsmaal, om Almeenvellet fordrer det, gjort afhængigt af Rigsraadets Beslutning. Jeg finder ikke dette correct, men i al Fald tror jeg ikke, at det er ganske grundlovmæssigt at give en saadan Bemyndigelse, før det er afgjort, at Almeenvellet kræver Expropriation, og jeg er derfor i Tvivl om, hvorvidt jeg vil være istand til at stemme for Lovforslaget eller ikke.

Ordføreren (Andræ): Det er ganske vist, som ogsaa af Udvalget er bemærket, at det foreliggende Lovforslag er vel egnet til at kunne vække Betæneligheder; der er her Tale om Expropriation i et ganske overordentligt Omfang, og under Betingelser, som maaffee ved første Dietast kunne synes at være ikke ganske billige. Jeg maa imidlertid, som en foregaaende æret Taler (Rehmann), ganske særkelig henlede Opmærksomheden paa den Behandling og Drøftelse af Sagen, som har fundet Sted i den nedsatte Commission, og hvor de forskellige Sider af den have været underkastede en moden Overveielse. Det er ogsaa nærmest støttet til den, at man fuldkommen vil kunne forsvare at gaae ind paa Loven, saaledes som den er bragt i Forslag af Commissionen. Jeg er fuldkommen enig med en foregaaende æret Taler (Rehmann) deri, at det ingenlunde gaaer an ved Besvarelsen af et Spørgsmaal som dette at tage noget, end sige afgjørende, Hensyn til, hvorvidt i økonomisk Henseende de vedkommende Etære ville erklære sig mere eller